

מסורת הש"ס

- (א) [בכורות טו. ע"ג, ע"ד]
- (ב) [שבת קמז. קמ"ז. ע"ג, ע"ד]
- (ג) שבת קמ. קמ"ז. ע"ג, ע"ד
- (ד) [ש"ס. ע"ג, ע"ד]
- (ה) [ש"ס. ע"ג, ע"ד]
- (ו) [ש"ס. ע"ג, ע"ד]
- (ז) [ש"ס. ע"ג, ע"ד]
- (ח) [ש"ס. ע"ג, ע"ד]
- (ט) [ש"ס. ע"ג, ע"ד]
- (י) [ש"ס. ע"ג, ע"ד]

הגהות הב"ח

- (א) גמ' דאמר שמואל חלה תרומה בחוצה לארץ:
- (ב) רש"י ד"ה חלה תרומה חלה: (א) ו"ה חן מוליקין וכו' וטעמא דב"ש דאסרי מפרש בגמרא ואע"פ שהוא פליג: (ד) תוס' ד"ה גלגל וכו' והכי איתא בירושלמי פליג ומיבט נמי נמתק:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה והאמר רב יהודה אמר רב וכו' דרב חנן פליג עליה. ע"י צ"מ דף מו ע"ב מוס' ד"ה פ"ב נמי:

לעזי רש"י

טורטרי"ל. עונה עגולה.

מוסף רש"י

כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין. שלא שיהיו שמואל וסבור (שבת סד.) דרב המור והאסרו מפני מראית העין שהרואה חסדו מוטו דב"ש עביד ע"י (ב.) אפילו בחודי דהרבים אסרו. נמתקם שאין אדם רואה אסרו (שם.) שרשון בחמה. לכתב לא כנגד העם. שיהיו שפסק (שבת קמז.)

גלגל עיסה מערב י"ט מפריש ממנה חסה צ"ט. ואע"ג דמתן לקמן (דף לו:) אלו הן משום שבות אין מגביהין תרומות ומעשרות צ"ט והא נמי כתרומת דגן דמיא שהיה יכול להפרישה מערב י"ט אפילו הכי מפריש שלא גזרו על תרומת עיסה שהרי מותר לגלגלה צ"ט ולאפוחה כדי לאכול פת חמה:

אין מפריש הימנה. דלא המירו להפריש חלה אלא בעיסה שנתגלגלה צ"ט אצל זו היה לו להפריש מערב י"ט כתרומת דגן ופירות: (ג) חלה [ח.ל. חלה טורטרי"ל. חלה שמרמין מן העיסה שצחוה לארץ הואיל ואינה מן התורה דקיימא לן בקדושין (דף לו:) כל מלוה המלוה צבירות הגדלים צאריך אינו נוהג אלא צאריך: אונל והולך. כל הפת ומשייר כדי חלה ומפרישה בחרונה. אלמא הפרשה שלא לגזרן היא ולא היא הפרשה והמפריש צ"ט אינו כמתקן לתסר כשאר הגזנת תרומה דגזרו בה רבנן מפני שגראה כמתקן: מיהו לא מודה שמואל אע"פ שאינו צריך להפרישה שאם קרא עליה שם שחל עליה שם חלה ואסורה לורים אלמא שם תרומה עליה ואימא בכלל אין מגביהין תרומות ומעשרות צ"ט: מתנאי אין מוליקין אם הסולם. קס"ד⁽⁷⁾ סולם המיוחד לכך ויכיר שהוא של שובן וטעמא דב"ש⁽⁸⁾ מפרש בגמרא דאסרי ואע"פ שהוא צ"ט ליתול גזולות לשמחת י"ט: מחלון לחון. צאותו שובן עממו שכן דרך שובן להיות צו מחילות הרבה קן לכל זוג חוג וחלון לכל קן וקן: גב' אפילו בחדרי אומר להפריש גזול הוא לרבי הוא עושה

מלאכה ביום טוב: הבעיה. שהיו טחין גגותיהן בטיט לפי שלא היו משופעין אלא עשויין כמין תקרת עליה ומשתמשין בהן לפיכך טחין אותן ומשפיעין הטיח לנד הכתלים שחוצו מימיו: שובנו מופיה עליו. שובנו של סולם מופיה שהוא ניכר שהוא של שובן: מוסר. שהיה אין אדם רואה: והאמר רב יהודה אמר רב נו'. וקשיא דרב אדרב חנן. ואע"ג דרב אמורא הוא מקשי מיניה מפני שרבן של כל בני הגולה היה בדורו חון משמואל: תנאי היא. איכא תנא דאפי' כותמיה: שותחן בחמה. מי שנשירו כליו בדרך בני גשמים שותחן בחמה והן נגבין מאלהין: אכל לא כנגד העם. שלא יאמרו כבסן צבנת. אלמא מידי דמשום מראית העין מותר במקום נזע: לימא רב דאמר רב"ש. לרב חנן קא פריך דאוקי לה דבית הלל צרה"ר אסרי וצרשות היחיד שרו א"כ לרב חנן רב דאמר כל מקום שאסרו כו' דאמר רב"ש צבנת"ה הא דאפי' לא צביק צ"ה ועבדי רב"ש ועל כרחין לבית הלל אפי' צרשות הרבים מותר משום דשוכו מוכיח עליו דאי צרה"ר אסרו וצרשות היחיד שרו לא היה אמר רב ליה שמתעב: תנאי היא. כלומר אמר לך רב חנן דאפי' רב סבר דבית הלל אפילו צרה"ר שרו ופליג עלי ואנא דאמרי כי האי תנא דאמר שותחן בחמה דלית ליה דרב וההוא תנא מוקי בית הלל כותמיה דלא המירו אלא צרשות היחיד ורבי אליעזר ור"ש דקצירא להו כרב מוקמי שריתא דבית הלל דמתניתין אפי' צרה"ר דקא סברי שובנו מוכיח עליו וצ"ש לית להו שובנו מוכיח עליו ואסרי אפי' צמדי חדרים. י"מ דלרב קא פריך ואמר לך רב תנאי היא ולא מלתא היא דמאי צבנתיהו דרבי אליעזר ור' שמעון במקום בית הלל הא צ"ש נמי טובא הו וין הלכה כמותן: מתניתין

מ"מ פריך שפיר כיון דרב גדול היה בדורו וראש ישיבה לישראל חון משמואל אין סברא * דרב חנן פליג עליה: ורב בבית שמאי. פרש"י ומקשה לרב חנן דמוקי דבית הלל ליה לכו דרב וצרה"ר דרבי הכל אסרו ואפילו צ"ה אסרי וצרשות היחיד שרו (ואדרבה) רב לא יאמר הכי דלא יאמר דלא כהלכתא אלא יאמר דצ"ה שרו אפילו צרה"ר דשוכו מוכיח עליו ודלא כותחן ומשני תנאי היא כלומר רב חנן אמר לך אין הכי נמי דרב סבר דבית הלל שרו צרה"ר ופליג עלי ואנא דאמרי כי ההוא תנא דשותחן דלית ליה דרב וההוא תנא מוקי לה בית הלל כותמיה דלא המירו אלא צרשות היחיד וי"מ דלרב קא פריך ואמר לך רב תנאי היא דקצירא להו כב"ש ואנא סבירא לי כהני תנאי ולא נראה דמאי אולמייהו דרבי אליעזר ור"ש לגבי בית הלל הא צ"ש טובא תנאי הו ואע"פ כן אין הלכה כמותן: ולא

ביצה פרק ראשון ביצה

מ.

גלגל עיסה מערב י"ט מפריש חלה ב"מ. פרש"י דאע"ג דאין מגביהין תרומות ומעשרות צ"ט והא נמי כתרומת גזרן דמיא שהוא היה יכול להפריש מע"ט דהא מאתמול התחיל זמנה להפריש דמתן (חלה פ"ג) מאימתי חיוב חלה מתחיל אפילו הכי מפרישין לה שלא גזרו על תרומת עיסה שהרי מותר לגלגל צ"ט ולאפוחה כדי לאכול פת חמה ואז מותר להפריש ממנה חלה כיון שצ"ט לנושה א"כ לא היה הפרשת חלה בכלל אסור הגזנת תרומה ואפי' כשגלגלה מצדוד יום ע"ל דלפי הירושלמי יניחא דקמיירי שלא גמר הלישה מע"ט ואע"ג דסוף סוף היה יכול להפריש מצדוד יום משעת גלגול מכל מקום אחר שנגמרה הלישה צ"ט הוה ליה כאלו נעשית כל הלישה צ"ט שגילות שלא להפריש חלה עד גמר הלישה ולעולם הפרשת חלה הוה בכלל הגזנת תרומה היכא דהיה לו להפריש מאתמול אצל כסוי מני למימר דלחי מחלון צין כסוי משום דגבי כסוי לא ממנע משמחת י"ט דאין הכסוי מעבד האכילה אצל הפרשת חלה מעבד אכילה דזה אינו דהא מיידי הכא בחוזה לארץ כדאמר בסמוך וא"כ אכול ואחר כך מפריש דמשמע ליתכא מאן דפליג צוה וצתוספתא פ"י דטעמא דרבה דמיידי בחוזה לארץ ולא מחזי כמתקן כיון שזלאו הכי יוכל לאכול אצל צ"ט מודה רבה ואין נראה דמשמע בסמוך דלא שייך כלל לומר זה הטעם דקאמר מי לא מודה שמואל שאם קרא וכו' א"כ כיון דשם חלה עליה מיחזי כמתקן למשעמ עליו הלשון

דקצרו זו פשוטה ולכן נראה עיקר דכפ"י לגיט דאפי' צ"ט מתייר רבה ואבזה דשמואל אסר אפי' צבנ"ל ותעד דהא דאפי' הירושלמי מיידי צ"ט ואפילו הכי לא קא אסר אלא היכא דלש אצל ערס שרי דהיינו גלגל ונראה דהלכה כרבה דהוא צתראה דוקא גלגל שלא נגמרה לישה לגמרי דאי נגמרה לגמרי אפילו רבה מודה דאין מפרישין אותה צ"ט והכי (י) נמי איתא בירושלמי כל הלש עיסה מע"ט אין מפרישין חלה צ"ט וקאמר לש אין ערס לא דלא וה"פ דוקא לש דנגמרה מערב י"ט אין מפרישין אצל ערס לא דלא נגמרה הלישה מערב י"ט מפריש והכא נמי מיידי בגלגל שהוא כמו ערס והיכא דשכח ולא הפריש מן הפת מע"ט ק"ל דחלת חו"ל אכול והולך ואח"כ מפריש וא"כ ישייר מן הפת מכל אחד ואחד ואוכל השאר ולמחר יפריש חלה וצריך שמהא גדולה כדי שהיה לה הכירה אחר הפרשה דכתב (גמדרג טו) ראשית דבעינן שיהיו שריה ניכרין והיכא דאפי' ערינה מלאה עיסה מערב י"ט ושכח ולא הפריש חלה מערב י"ט שייך פת אחת צבנ"ל כולל דלמחר מפני שגבנן כאחד אצל צמנות צבנ"ל ערס פת אחת א"כ שכן ולא הפריש אפי' לשני מכל אחת ואחת מפני שגבנן כל אחת ואחת צבני עזמה ולמחר יניח כל החמיות צבנ"ל אחד ומצרכן לחלה ויפריש מן כולם אחת ומיניה אס ירצה לעשות דבר קל יעשה מזה אחת ויאפה אותה ויצרפס ויפריש [מאחת עלן כל האחרות אגב אותה מפני שחיובה צא עכשו: אין מוריבין הסולם. מימה אפי' הכין אותם מאתמול מ"מ אית צו משום ירדה כדאמרין לקמן (דף טז.) הלך יוני שובן ויוני עליהן חייב וי"ל דמיידי בקטנים שלא שייך ודאמר רב יהודה אמר רב. אף על גב דרב היה אמורא דרב חנן פליג עליה: ורב בבית שמאי.

הכל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחודי דהרבים אסרו. נמתקם שאין אדם רואה אסרו (שם.) שרשון בחמה. לכתב לא כנגד העם. שיהיו שפסק (שבת קמז.)

עין משפט נר מצוה

סד א מיי פ"ג מהל' י"ט הלכה ח סמנ לאון פי' פ"ט ע"ג ס' תקו ספ"ג ג:
סד ב מיי פ"ה מהלכות גבורים הלכה י' טו"ט ע"ד פי' סג:
סד ג ד מיי פ"ה מהל' י"ט הלכה ד טו"ט ע"ג ס' תקו ספ"ג ד:
סד ה ו מיי פ"ב מהלכות שבת הל' כ ופ"ה מהלכות י"ט שם סמנ לאון סה טו"ט ע"ג ס' ס' ט' ספ"ג מהל':

רבינו הגנאל

גלגל עיסה מערב י"ט מפריש ממנה חלה אורס להפריש חלה ביום טוב מן העיסה שגלגלה מערב יום טוב, מא טעמא שיהיה לו להפריש חלה בית שגלגל בדתן אובלין עראי מן העיסה עד שתגלגל בחט"ס ותמטטם בשעורים, גלגלה בחיטין וטמטמה בשעורים, האוכל ממנה חייב מיתה, כיון שנותנת חמין מגביהת חלה, וכבר אמרו כל (ש"א) [ש"א] שרלו לעשותו מערב י"ט אינו רוחה את י"ט. ופליג עליה שמעמא דשמואל בריה, דאמר במסכת בכורות פרק עד כמה שראל חייבין כו', אמר שמואל תרומת חוצה לארץ אכול והולך ואח"כ מפריש, וזמנה כיון שיש לו עריין ורשות לאכול בלא הפרשת חלה כאלו לא נתחייב, ומתחייבין מי לא מויר שמואל שאם הפריש חלה וקרא עליה שם חלה קודם שיאכל חלה אסורה לורים. וכיון שאילו עשה אשור חלתו חלה, אפרש לעשותו מערב י"ט קרינא ביה, ולפיכך אין מפרישין אותה ביו"ט. וירושלמי תפירו בעיסה כמאה שאינו יכול להפריש חלה אלא לבסוף. בית שמאי אומרים אין מוליקין את הסולם משוכך לשוכב כו', עד וב"ה מתירין. אמר רב חנן מחלוקת בריה"י, אבל ברשות היחיד דברי הכל מותר (א). ואקשינן לימא רב דאמר כל מקום שאמרו חכמים מפני מראית העין אסרו, כגון זה שהרואה אותו מוליק הסולם בריה"י אומר להטיח גגו הוא צריך, אפילו בחודי דהרבים ברשות היחיד אסרו, כב"ש אמרה לשעמתי, דהא ב"ה ברשות הרבים אסרי אבל ברשות היחיד שרו, ובית שמאי הוא דאסרי ברשות היחיד, ופרכין תנאי היא, כלומר לא אמר רב על כל החכמים אלא על אותן שאוסרין משום (ב) מראית העין, אמר שאוסרין אפילו בחודי דהרבים, ועל זולתם לא אמר, דתנאי שותחן בחמה הבגדים שנושאו, אבל לא כנגד העם, דאחי למימר היום רב דרביר אילו קאמר.

(א) דברי רבנו בנה דאמר ואקשינן קאי אלישה בתרא דבריה פליגי אצל כהני"ר דברי הלל סוף (ג) פי' רבנו הוא ה"ה צבנ"י ומוס'.